

Høringer og høringsnotat vedr. driftsmidler /forskning

Høringer og høringsnotat

Nettlenke: Høring på Stortinget 10.11.2014
Sendingen starter 04.04 etter pausen.
Marilyn Førsvund, leder
Kari Trosvik, sekretær
Familie- og kulturkomiteen
vedr. Statsbudsjettet for 2015 (Prop. 1S [2014-2015])

Høringsnotat

1. Driftsmidler

Foreningen adopterte driftes i dag av midler som kommer inn gjennom medlemskontingenten. Foreningen er landsomfattende og har et sittende styre med representanter fra Tromsø i nord til Fredrikstad i sør. Utgifter for å komme til styremøter dekkes i dag av det enkelte styremedlem. Estimerte utgifter for reise til og fra styremøter i løpet av ett år beløper seg til 25.000 kr.

Vi gjennomfører årlig to samlinger for foreningens medlemmer. Estimerte utgifter for disse samlingene er totalt 80.000 kr. Utgiftene for å delta på disse samlingene, dekkes av medlemmene selv. Foreningen har et ønske om å kunne subsidiere disse samlingene slik at flere medlemmer kan få mulighet til å delta.

Styret i Adopterte får mange henvendelser som må besvares raskt og profesjonelt. I tillegg bistår vi medlemmene praktisk med å skaffe til veie dokumenter, og i ettersøking/oppsporing av biologisk familie. Dette er arbeidskrevende. Sakene hvor den ene eller begge foreldre har utenlandsk bakgrunn er ekstra tids- og arbeidskrevende[1]. Det er samtidig viktig å presisere at flere av de sistnevnte i en årrekke har prøvd å få hjelp til å spore opp sin biologiske familie, men ikke fått hjelp fra andre instanser.

Vår forening har etter hvert opparbeidet seg en høy kompetanse både innenfor svensk, dansk, finsk, tysk og italiensk byråkrati. Foreningen bruker i snitt 20 arbeidstimer til denne formen for virksomhet, stipulert til en kostnad på 46.800 kr. i året. Det ideelle hadde vært at foreningens økonomi var så god at vi kunne ansette en medarbeider til å håndtere alle henvendelser.

Foreningen driver også utstrakt informasjons- og opplysningsvirksomhet, blant annet hjemmeside, brosjyrer, film, og foredragsvirksomhet. Våre utgifter til dette er stipulert til 23.200 kr. Totalt har foreningen behov for kr 175.000 i driftsmidler for 2015[2].

2. Forskningsmidler

Høsten 2012 ble foreningen kontaktet av UiO i forbindelse med et mulig Post Doc prosjekt om voksne adoptertes oppvekst og levekår. For vår forening ville det ikke by på problemer med å skaffe til veie et stort antall informanter med henblikk på dybdeintervjuer, og forskeren startet derfor umiddelbart med sin prosjektbeskrivelse. Foreningen og forskeren var i kontakt med ExtraStiftelsen som så positivt på prosjektet. Imidlertid må minimum 50 prosent av kostnadene ved et slikt prosjekt finansieres av andre for at stiftelsen kan bidra med midler. Slik Foreningen Adopterte ser det må midlene til prosjektet dekkes over Statsbudsjettet.

Prosjektet er satt på vent til en finansiering er i orden, men vil kunne starte opp så snart dette er på plass. Forøvrig har forskeren i sin doktoravhandling dybdeintervjuet et høyt antall barnevernsbarn, så et Post Doc prosjekt der vi adopterte er informanter vil være svært relevant.

"Barnets beste" er i fokus i forbindelse med Barneloven og ikke minst i arbeidet med ny adopsjonslov. Samtidig har antallet norskadopsjoner har økt de siste årene. Foreningen Adopterte har en del svar på hva som kan være "Barnets beste". Mange kan fortelle om god oppvekst, andre om en vanskelig oppvekst, men samtidig sitter vi med mange av de samme følelsene til tross for hvordan de første leveårene våre har vært. Gruppen vår består av godt voksne kvinner og menn, siden adopsjon av norskfødte barn stoppet opp på slutten av 60-tallet. Hvis det skal gjøres noen forskning på vår gruppe, må dette skje snart. Vi blir ikke yngre[3].

[1] I en enkeltsak har det blitt sendt mer enn 30 brev og et like stort antall telefonsamtaler.

[2] Styremøter (1000 kr reiseutgifter X 5 medlemmer X 5 møter pr. år) 25.000 kr
Samlinger
(1600 kr overnatting, 600 kr mat, 1000 kr reiseutgifterx25 medlemmer) 80.000 kr
Arbeidstid (20 timer X 450 kr X 52) 46.800 kr
Informasjons- og opplysningsvirksomhet 23.200 kr
Totalt 175.000 kr

[3] Det finnes ikke nøyaktig statistikk på antallet norskfødte barn som har blitt adoptert bort, men estimatet sier rundt 50.000. På tross av det høye antallet adopterte, finnes det så godt som ingen forskning innfor feltet, verken med henblikk på hvordan det har gått med alle oss barna som har blitt adoptert bort, eller på norsk adopsjonshistorie generelt.

2013

Nettlenke: Video fra Stortinget Høring 12.11.13. Foreningen Adopterte 33 min og 16 sek ut i sendingen.

Høringsnotat 2013 Marilyn Førstund og Lindie Landmark

Familie- og kulturkomiteen vedr Statsbudsjettet 2014 (Prop. 1S [2013-2014])

Høringsnotat

1. Forskningsmidler

Det finnes ikke nøyaktig statistikk på antallet norskfødte barn som har blitt adoptert bort, men estimatet sier rundt 50.000. På tross av det høye antallet adopterte, finnes det så godt som ingen forskning innfor feltet, verken med henblikk på hvordan det har gått med alle oss barna som har blitt adoptert bort, eller på norsk adopsjonshistorie generelt. Ved Samfunnsfaglig institutt, Universitetet i Oslo, planlegges et større Post Doc prosjekt innenfor temaet norskadopterte. Prosjektet har planlagt oppstart medio 2014 og vil innebære dybdeintervjuer med i alt 40 voksne norskadopterte. Altså et svært omfattende prosjekt. I tillegg til problemstillinger om norskadoptertes oppvekst og livsvilkår, vil begrepet "Barnets beste" ha en sentral plass i prosjektet.

Forskningsprosjektet mangler imidlertid finansiering, og eneste reelle mulighet for å

iverksette prosjektet er forskningsmidler tildelt over Statsbudsjettet. Det finnes mye kunnskap om hvilke egenskaper hos foreldre som er til det beste for barnet, men mye mindre kunnskap om begrepet ut fra barnets perspektiv. Foreningen Adopterte er en del av referansegruppen til Adopsjonslovutvalget, og på første samling i august i år etterlyste primært representantene fra kommunale og fylkeskommunale barnevernsmyndigheter økt kunnskap innenfor begrepet "Barnets beste". Det planlagte Post Doc prosjektet vil i så henseende gi en unik mulighet til å fremskaffe den etterlyste kunnskapen. Oppnevningen av adopsjonslovutvalget har for øvrig sin bakgrunn i NOU 2009:21, Adopsjon til "Barnets beste" og Prop I 171 (2012 – 13). Sistnevnte er fortsatt ikke behandlet i Stortinget, og Adopterte er av den klare mening at proposisjonen heller ikke bør behandles før resultatet av et forskningsprosjekt der begrepet "Barnets beste" har blitt bredt belyst.

Også med henblikk på et politisk ønske om å tone ned det såkalte biologiske prinsippet, og i forbindelse med debatten om å tillate eggdonasjon vil begrepet "Barnets beste" måtte ha en sentral plass. Med bakgrunn i dette henstiller Adopterte til at det bevilges midler over Statsbudsjettet slik at det planlagte Post Doc prosjektet kan komme i gang som planlagt.

2. Driftsmidler

Foreningen Adopterte ble stiftet så sent som i 2008, og er en hundre prosent frivillig organisasjon der driften finansieres via medlemskontingent. Antallet henvendelser til foreningen har økt betraktelig de siste par årene, og kategorien henvendelser er gjerne tredelt. Det er adopterte som ønsker råd og/eller praktisk bistand til å finne biologisk familie, fremskaffe dokumenter o.l. Vi får også et økende antall henvendelser fra barn av adopterte, der den adopterte selv enten er død eller ikke i stand til å ivareta egne interesser. Dette er vanskelige spørsmål som må håndteres etisk og juridisk forsvarlig. Den siste hovedgruppen henvendelser kommer fra foreldre som har adoptert bort sine barn, og denne kategorien henvendelser er vanskeligst å håndtere i og med at vi har minimalt med hjelp å kunne tilby. I tillegg kommer henvendelser fra media, andre privatpersoner og offentlige myndigheter. Det er åpenbart at foreningen dekker et behov som ikke finnes andre steder, men vi har nå nådd en smertegrense med henblikk på absolutt frivillighet. På bakgrunn at dette, og med henblikk på at regjeringen Solberg har sagt at den ønsker å prioritere frivillig virksomhet, henstiller vi til at det bevilges driftsmidler over Statsbudsjettet for 2014 slik at deler av vårt arbeid kan godtgjøres. Selv om oppgavene vi har skissert tidligere er sentrale, er foreningens viktigste oppgave å være et møtested for adopterte. Uansett om oppveksten har vært god eller vanskelig, er det viktig å kunne drøfte egne erfaringer med andre adopterte. Det blir ofte sagt: "Det er bare adopterte som helt forstår hva man mener." Adopterte er en landsdekkende forening, og det sier seg selv at noen må reise langt for å delta på medlemstreff. Dette blir kostbart, selv om vi gjør alt vi kan for å holde kostnadene nede. Påfallende mange adopterte er uføretrygdet, helt eller delvis. Vi ønsker å kunne bidra til at alle som vil, skal kunne komme på våre samlinger. Forutsetningen for å kunne subsidiere våre medlemstreff vil imidlertid være at det bevilges driftsmidler over Statsbudsjettet for 2014.

1. Unni Bratland, seniorrådgiver i BUF-dir uttalte til Bergens Tidende 31.03.2012 at hun ikke kjente til forskning eller litteratur som kunne fortelle hvordan det hadde gått med tusenvis av norske innenlands adopterte. Knut R. Steenberg, en av Norges fremste eksperter på adopsjon bekreftet i samme artikkel at det ikke finnes dokumentasjon på hvordan det har gått med oss norskadopterte.

2. Prosjektet vil ledes av forsker Lisa Veronika Aareskjold, men professor Kjersti Ericson vil med all sannsynlighet også involveres i prosjektet. Det vil være mulig å

søke midler via Extra Stiftelsen, men en bevilgning herfra forutsetter en hovedfinansiering via offentlige midler.

3. I Adopsjonsutvalgets rapport 29. september 2009 (NOU - 2009:21), ble det for øvrig vist til at mangelen på forskning ble påpekt allerede i 1977, men ingen ting har skjedd etter dette.

4. Iht Adopsjonsloven § 12 er det bare den adopterte selv som har rett til kunnskap om biologisk opphav. Retten gjelder ikke den adoptertes etterkommere.

5. Foreningen har også satset stort på å utvikle diverse informasjonsmateriell.

Foreningens hjemmeside er under stadig utbygging, og medlemmene har tilgang til et lukket forum. Vi har også fått utarbeidet en brosjyre, og alt dette koster mer enn kontingentpengene dekker. Adopterte har derfor et behov for økonomisk støtte til informasjonsmateriell.

2012

Nettlenke: Video fra Stortinget Høring 18.10.12

97 minutter ut i videoen kan dere se og høre.

Høringsnotat 2012:

Kari Trosvik, sekretær Ruth Heidi Grønbekk, styremedlem

Familie- og kulturkomiteen vedr. Statsbudsjettet for 2013 (Prop. 1S [2012-2013])

Høringsnotat

1. Forskningsmidler I tiden fra 1945 til rundt 1965 ble det adoptert bort 3 til 4 ganger så mange norske barn som før krigen. Dette skjedde til tross for at det i store deler av perioden ble født færre barn utenfor ekteskap enn i 1930-årene. Det dreier seg anslagsvis om et antall mellom 15 000 og 30 000 adopsjoner, med hovedtyngden på 1950-tallet. På tross av det høye antallet adopsjoner, finnes det så godt som ingen forskning innfor feltet, verken med henblikk på hvordan det har gått med alle oss barna som ble adoptert bort i denne perioden, eller på norsk adopsjonshistorie generelt. Unni Bratland, seniorrådgiver i BUF-dir uttalte til Bergens Tidende 31.03.2012 at hun ikke kjente til forskning eller litteratur som kunne fortelle hvordan det hadde gått med tusenvis av norske innenlands adopterte. Knut R. Steenberg, en av Norges fremste eksperter på adopsjon bekreftet i samme artikkel at det ikke finnes dokumentasjon på hvordan det har gått med oss norskadopterte. I

Adopsjonsutvalgets rapport 29. september 2009 (NOU - 2009:21), ble det vist til at mangelen på forskning ble påpekt allerede i 1977, men ingen ting har skjedd etter dette. Det bør derfor være en prioritert oppgave å sørge for at denne forskningen blir gjort. Vi barna som ble adoptert bort i denne perioden begynner å nå en viss alder, og forskningen må skje mens der ennå finnes et tilstrekkelig antall informanter. Norsk adopsjonshistorie generelt er også svært dårlig dokumentert. Vi kjenner kun til en masteroppgave fra UiO, en bok om privat jordmorpraksis og en oppgave om mødre hjem i Telemark. Historiker Liv Thoring er den første som har fått tilgang til Oslo Helseråds adopsjonsarkiv. I hennes oppgave kan man finne flere aspekter som tilsier at det er påkrevet med videre forskning.

Når det gjelder Oslo Helseråd, ble bare ca ti prosent av adopsjonene formidlet her. I og med at etterspørselen etter barn var mye høyere enn utbudet, ble det etter hvert fritt frem for private aktører som jordmødre og sakførere å formidle adopsjoner. I Bergens Tidende 24.03.2012 ble dette beskrevet som en svært lukrativ virksomhet. Det bør derfor være en prioritert oppgave å sørge for at forskning blir iverksatt.

Mødrene begynner å bli svært gamle, mange av dem er døde. Også barna som ble

adoptert bort i denne perioden, begynner å nå en høy alder. Sjefsredaktør i Bergens Tidende, Trine Eilertsen skrev i en lederartikkel 07.04.2012: - Adopsjon er ikke tema i norsk historie. Kvinner og barn regnes ikke som viktige i fortellingen om vår felles fortid. Foreningen Adopterte har forøvrig i flere år nå vært i kontakt med ulike forskningsmiljø, vi har finkjemmet legathåndboken, men vi står fast. Forskerne må ha midler før de kan forske, og de som deler ut legater må ha en prosjektbeskrivelse fra en forsker før de kan behandle en søknad. Forskningsmidler avsatt og øremerket via Statsbudsjettet er mao det eneste reelle alternativet.

2. Driftsmidler Foreningen Adopterte ble stiftet i 2008. Medlemstallet i foreningen vokser stadig etter hvert som vi blir kjent, men selv om medlemstallet pr dd ikke er ekstremt høyt, representerer vi mange tusen norskadopterte, for ikke å snakke om de adoptertes familie og slekt. Adopterte fyller to svært viktige funksjoner for medlemmene. Foreningen er et møtested for adopterte. Uansett om oppveksten har vært god eller vanskelig, er det viktig å møte andre adopterte. Det blir ofte sagt: "Det er bare adopterte som helt forstår hva man mener." Dette er en landsdekkende forening, og det sier seg selv at noen må reise langt til de samlinger som finner sted. Dette blir kostbart, selv om vi gjør alt vi kan for å holde kostnader nede. Påfallende mange adopterte er uføretrygdet, helt eller delvis. Vi ønsker å kunne bidra til at alle som vil, kan komme til våre samlinger. De betyr svært mye for medlemmene våre. Den andre funksjonen gjelder henvendelser foreningen får om hjelp til å finne biologisk familie, dokumenter osv. Dette er et tidkrevende arbeid, dessuten er det ikke alltid lett å vite hvordan man skal gå frem, forstå uklare opplysninger. Foreningen har gradvis opparbeidet seg stadig større kompetanse på dette feltet, og antallet henvendelser øker fra uke til uke, ikke minst fra fagfolk. Foreningen har satset stort på å utvikle diverse informasjonsmateriell. Foreningens hjemmeside er bygget opp for tredje gang, nå med tilgang til et lukket forum. Vi har også fått utarbeidet en brosjyre, og alt dette koster mer enn kontingentpengene dekker. Adopterte har derfor et behov for økonomisk støtte til informasjonsvirksomhet.

1 Liv Thoring: Enslige mødre og anonym adopsjon i Norge 1945 – 1965 med linjer fram til ca. 1990 Masteroppgave i historie, Institutt for arkeologi, konservering og historie (IAKH), Universitetet i Oslo, høsten 2008

2 Sigrun Hvalvik og Ellinor Young: "Et sted hvor hun kan finne seg til rette og bo..." Om ugifte mødre og fødehem i Telemark i perioden 1916-1965 Høgskolen i Telemark, Avdelingen for helse- og sosialfag, Porsgrunn 2006

Bjørn Steinar Meyer: Mødre uten barn, Valdisholm, 2007

2011

18.12.10 fikk vi en mail fra Øyvind Håbrekke

Øyvind Håbrekke (KrF) [11:47:10]: I komiteens arbeid med budsjettet som statsråden har lagt fram, fikk vi under høringen besøk av en liten forening som heter Adopterte. De representerer en forholdsvis liten del av en norsk adopsjonshistorie, men en del som norske myndigheter på langt nær har grunn til å være stolt av; det som skjedde spesielt i etterkrigstiden, der barn ble adoptert bort, til tider uten offentlig godkjenning og under forhold som overhodet ikke var til barnets beste. Det er en liten forening der de hjelper hverandre å leve med konsekvensene av våre forsømmelser på det området. Foreningen har en over to måneder lang møteforespørsel liggende i departementet, som departementet ikke har svart på.

Mitt spørsmål til statsråden er om statsråden vil være villig til å låne øre til de viktige

historiene de har å fortelle, og om han vil vurdere å legge til rette for foreningens arbeid på en eller annen måte.

Lindie og Marilyn møtte på Stortinget til høring 25.10.11
Nettlenke. Video fra Stortinget
29 minutter ut i denne videoen kan vi se og høre damene.

Høringsnotat

Familie- og kulturkomiteen vedr. Statsbudsjettet for 2012 (Prop. 1S [2011-2012])

Høringsnotat

1. Forskningsmidler

I tiden fra 1945 til rundt 1965 ble det adoptert bort 3 til 4 ganger så mange norske barn som før krigen. Dette skjedde til tross for at det i store deler av perioden ble født færre barn utenfor ekteskap enn i 1930-årene. Det dreier seg anslagsvis om et antall mellom 15 000 og 30 000 adopsjoner, med hovedtyngden på 1950-tallet. Foruten Oslo Helseråd organiserte private adopsjonsformidlere adopsjonene, ofte i nært samarbeid med private jordmødre. Helsedirektør Karl Evang arbeidet for å få slutt på den private adopsjonsformidlingen, og den opphørte tidlig på 1960-tallet. Dette er en del av Norges historie som det er forsket svært lite på. Vi kjenner kun til en masteroppgave fra UiO, en bok om privat jordmorpraksis og en oppgave om mødre hjem i Telemark. Historiker Liv Thoring er den første som har fått tilgang til Oslo Helseråds adopsjonsarkiv. I hennes oppgave kan man finne flere ting som tilsier at det er påkrevet med videre forskning. Det er viktig å understreke at den forskning som er gjort, gjelder mødrene, ikke de adopterte. Det er av største betydning å dokumentere hvilke konsekvenser adopsjonspraksisen den gang, enten den var privat eller i regi av f.eks. Oslo Helseråd, hadde for barna som ble adoptert bort. Det burde derfor være en prioritert oppgave å sørge for at dette blir gjort. Tilgangen på informanter begynner å bli svært begrenset i og med at mødrene begynner å bli svært gamle, mange av dem er døde. Også barna som ble adoptert bort i denne perioden, begynner å nå en høy alder. Adopsjonsutvalget la fram sin rapport 29. september 2009 (NOU - 2009:21). I kapittel 2.5.1 Kunnskaps- og forskningsstatus skriver utvalget blant annet: "Forskning på adopsjoner i Norge har hovedsakelig vært fokusert mot internasjonale adopsjoner. [...] Det er imidlertid påfallende at det ikke kan vises til forskningsprosjekter av større omfang på dette feltet". I NOU – rapporten er det lagt stor vekt på "barneperspektivet" og at hensynet til barnet alltid må veie tyngst i forbindelse med en adopsjon. I kapittel 5.2.1 vises det til Adopsjonslovens paragraf 2, en videreføring av paragraf 8 i "lov om adoption" fra 1917. Paragraf 2 angir grunnvilkåret for adopsjon slik: - "Adopsjonsbevilling må bare gis når det kan antas at adopsjonen vil bli til gagn for barnet". Seinere står det at: - Materielt fastslår adopsjonslovens § 2 for det første at enhver adopsjon må være i "barnets interesser--". For foreningen Adopterte er det viktig å få dokumentert, eller få avkreftet, at andre motiver enn barnets interesser ble tillagt vekt, primært i de første tiårene etter krigen. I disse årene var det på den ene siden et stort tilbud av barn som ble gitt til adopsjon, og ikke minst var det en stor etterspørsel etter barn. Med andre ord tyder mye på at en form for markedskrefter ble mer styrende enn barnets interesser, dette på tross av en krystallklar lovtekst helt tilbake til 1917. For organisasjonen Adopterte er det viktig å få belyst dette. I NOU-rapporten legges det også vekt på kravet om at adopsjonen slik skal være "til gagn for barnet". Vurderinger som legges til grunn er blant annet: - Videre vil forhold ved adoptivforeldrene som alder, fysisk og psykisk helsetilstand,

straffbare forhold, motivasjon for å adoptere, personlighet, miljøtilhørighet med videre være viktig. For vår organisasjon er det viktig å få belyst i hvilken grad disse vurderingene ble lagt til grunn da vi ble adoptert.

2. Driftsmidler Foreningen Adopterte er bare tre år gammel. Medlemstallet er ikke stort, sett i lys av det store antall potensielle medlemmer som er nevnt innledningsvis. Medlemstallet vokser dog stadig raskere. Imidlertid kan det med all tydelighet fastslås at den fyller to svært viktige funksjoner for de medlemmene som finnes: Foreningen er et møtested for adopterte. Uansett om oppveksten har vært god eller vanskelig, er det viktig å møte andre adopterte. Det blir ofte sagt: "Det er bare adopterte som helt forstår hva man mener." Dette er en landsdekkende forening, og det sier seg selv at noen må reise langt til de samlinger som finner sted. Dette blir kostbart, selv om vi gjør alt vi kan for å holde kostnader nede. Påfallende mange adopterte er uføretrygdet, helt eller delvis. Vi ønsker å kunne bidra til at alle som vil, kan komme til våre samlinger. De betyr svært mye for medlemmene våre.

Den andre funksjonen gjelder henvendelser foreningen får om hjelp til å finne biologisk familie, dokumenter osv. Dette er et tidkrevende arbeid, dessuten er det ikke alltid lett å vite hvordan man skal gå frem, forstå uklare opplysninger. Foreningen har gradvis opparbeidet seg stadig større kompetanse på dette feltet, og antallet henvendelser øker fra uke til uke.

1 Liv Thoring: Enslige mødre og anonym adopsjon i Norge 1945 – 1965 med linjer fram til ca. 1990 Masteroppgave i historie, Institutt for arkeologi, konservering og historie (IAKH), Universitetet i Oslo, høsten 2008

2 Sigrun Hvalvik og Ellinor Young: "Et sted hvor hun kan finne seg til rette og bo..." Om ugifte mødre og fødehem i Telemark i perioden 1916-1965 Høgskolen i Telemark, Avdelingen for helse- og sosialfag, Porsgrunn 2006
Bjørn Steinar Meyer: Mødre uten barn, Valdisholm, 2007

inger og høringsnotat vedr statsbudsjett og søknader om driftsmidler.